

DOI: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2024-30-2-17>
УДК 1.37

Олег Круглик

Європейське майбутнє: філософсько-освітні студії

**Огляд Міжнародної науково-практичної
конференції «Європейське майбутнє:
філософсько-освітні студії», м. Херсон,
9–10 травня 2024 року**



Робота присвячена огляду Міжнародної науково-практичної конференції «Європейське майбутнє: філософсько-освітні студії», що була присвячена Дню Європи та відбувалася 9–10 травня 2024 року у Херсонському національному технічному університеті на кафедрі загальноосвітніх гуманітарних та природничих дисциплін (м. Херсон, м. Хмельницький). Метою проведення заходу було осмислення сучасних філософсько-освітніх і комунікаційних проблем, висвітлення питань інтеграції закладів вищої освіти в європейське освітнє середовище, а також гуманізація та гуманітаризація сучасного освітнього простору.

Ключові слова: *філософія освіти, філософія виховання, філософія економіки та грошей, філософія штучного інтелекту, філософія політики, філософія комунікації.*

Міжнародна науково-практична конференція «Європейське майбутнє: філософсько-освітні студії», що відбувалася 9-10 травня 2024 року в Херсонському національному технічному університеті та присвячувалася Дню Європи, стала унікальною подією, що об'єднала викладачів, науковців, аспірантів, студентів і співробітників науково-дослідних установ, які активно займаються науковими дослідженнями у сфері гуманітарних і суспільних наук, освіти та науки.

Мета цього науково-освітнього спілкування полягала в осмисленні сучасних філософсько-освітніх і комунікаційних проблем, питань інтеграції закладів вищої освіти в європейське освітнє середовище, гуманізації та гуманітаризації сучасного освітнього простору. Тематичні напрями цього заходу мали досить широкий діапазон: філософія освіти й виховання; філософія мови, історії, математики, економіки, права,

© Олег Круглик, 2024

штучного інтелекту, екології, здоров'я, політики, комунікації та педагогіки вищої школи тощо. До секції «Наукові студії та дискусії» мали змогу подати роботи студенти (магістранти, аспіранти) за тематикою своїх дисертаційних досліджень: одноосібні чи у співавторстві з викладачем, науковим керівником [ХНТУ 2024].

Слід підкреслити, що популяризація філософії освіти (нині розділу соціальної філософії) є доволі актуальним для України, оскільки вітчизняне освітнє середовище на сьогодні перебуває у своєрідному колапсі, пов'язаному з російською агресією та її наслідками на всій території країни. І попри все, вітчизняні освітяни (науковці, педагоги, соціологи, філософи) мають говорити й про сталий розвиток освіти, і про радикальні зміни у вітчизняній системі освіти, і про переорієнтацію навчального змісту як освіти зокрема, так і педагогіки загалом, і про розробку нових і нових (на кожному етапі) парадигм освіти.

Цей захід, очевидно, виконував ще й просвітительську місію, що стосувалася тематики й проблематики філософсько-освітнього знання, особливо серед вищих навчальних закладів технічного профілю навчання. Тому-то протягом спілкування неодноразово наголошувалося учасниками, що: (1) філософія освіти є сучасним розгалуженим знанням, що охоплює багато сфер: філософія виховання, філософія мови; філософія історії, філософія математики, філософія економіки та грошей, філософія права, філософія штучного інтелекту, філософія екології, філософія здоров'я, філософія політики, філософія спілкування та комунікації тощо; (2) філософія освіти є унікальним знанням, що демонструє нам, яку людину майбутнього ми маємо виховати, як ми це можемо зробити та, головне, для чого – яким має бути соціально-педагогічний результат нашої діяльності; (3) філософія освіти – це тактика та стратегія виховання, це методологічний орієнтир підготовки нашої молоді до майбутнього. І з цим не можна не погодитися.

Безумовно, ця відносно молода наука є сучасною стратегічною дослідницькою галуззю соціальної філософії, оскільки покликана не тільки аналізувати підстави педагогічної діяльності й освіти, надавати методи створення нових освітніх систем, зазначила Галина Берегова, а й регулювати вибір оптимальних орієнтирів освітньо-виховного процесу – окреслювати не тільки здобуття фахових знань-умінь-навичок, а й формувати світогляд майбутніх фахівців, котрі своєю чергою впливатимуть на викристалізування ціннісної моделі особистостей своїх учнів – людей майбутнього [Берегова 2017].

Стратегічна місія сучасної філософії освіти полягає в орієнтуванні викладачів освітніх інституцій передусім на інновації в педагогіці, спрямовані на покращення якості освіти. Однак у методологічному плані на перший план все виступає важливість формування «м'яких» навичок –

визнається суттєвішим формування «людського в людині» – відповідно до європейських загальнолюдських цінностей [Берегова 2024].

Своєрідно була скомпонована пленарна частина конференції, представлена доповідями науковців від кожної секції. Зачин спілкуванню задали вітчизняні фахівці у галузі філософії освіти Анжела Бойко («Сучасна філософія освіти як фактор впливу на політику») та Михайло Бойченко («Європа як домашнє завдання України: навчитися і навчати»). «Освіта і політика мають між собою тісний діалектичний зв'язок, який є визначальним для формування сучасного стану гуманітарної безпеки, – стверджує А. Бойко, – саме в гуманітарній безпеці освіті відводиться найголовніша роль через потужний прогностично-моделюючий вплив на суспільство майбутнього. Політика сьогодення визначає цілі та зміст освіти через формування освітньої політики держави. У такий спосіб в освіті сьогодення ми бачимо суспільство в проекції 20–25 років» [Бойко 2024: 109]. М. Бойченко визначив європейське майбутнє України як «неквапний і невідворотний дрейф України ... до залучення до вільного союзу європейських народів». Доповідач стверджує, що «на полі бою з сучасною авторитарною росією, державою-терористом, державою-агресором, вже Україна дає дещо припасулий у моральному і ідейному вимірах Європі приклад, як захищати європейські цінності ціною власного життя, як бути європейцями не лише у насолоді цивілізацією, але й у її захисті від новітнього варварства» [Бойченко 2024: 14].

Змістовні та цікаві доповіді представили співорганізатори конференції з Литви – викладачі факультету креативних індустрій Вільнюського технічного університету імені Гедимінаса – Вітис Валатка й Вайда Асакавічюте («Схоластична теорія справедливої війни та її актуальність сьогодні»), Роберт Лещинський («Виховання студентів для суперскладного майбутнього: важливість співпраці, самостійності та здатності до організації навчання»), Крістіна Ковайте, Томас Бутвілас і Паулюс Сумакарис («Формування майбутнього навчання: політичні стратегії для змішаної освіти та роль метавсесвіту»).

Колега з Польщі Фабіан Андрушкевич презентував доповідь «Філософські основи наукового співробітництва Польщі та України в добу військової агресії російської федерації на прикладі Опольського університету» [Andruszkiewicz 2024].

На особливу увагу заслуговує ілюстрована доповідь скульпторки з Окленда (Нова Зеландія) Гілл Гетфілд (Gill Gatfield) з філософії краси та мистецтва – «Філософія гармонії в абстракції – скульптура віртуального та реального світів» («A Philosophy of Harmony in Abstraction – Sculpting Virtual and Real Worlds»). Художниця поділилася своїми міркуваннями про філософію гармонії через свої абстрактні твори мистецтва, створені у фізичній і віртуальній сферах, де кожен твір мистецтва є продуктом

досліджень, експериментів, інтуїції та випадковості – їх можна розуміти як мости між стародавніми та майбутніми світами, порушувати філософські питання та досліджувати проблеми сучасності. Г. Гетфілд познайомила зі своїми неординарними витворами мистецтва – скульптурами «Subdivision», «Half Glass», «Absentia», «Extended reality», «Native Tongue», а також поділилася відео віртуальної скульптури «UNITY» у Венеції та презентувала свій останній проект під назвою «HALO», спрямований на космос як на універсальне джерело знань, прагнень і мрій – віртуальний камінь висічений, відполірований і представлений у розширеній реальності. На завершення художниця залишила учасникам конференції віртуальний подарунок своєї скульптури – Native Tongue XR [Gatfield 2024].

Філософію економіки та грошей на пленарному засіданні представила Наталія Танклевська (Державний торговельно-економічний університет, Київ), котра виступила з доповіддю «Філософія грошей – феномен реальності» [Танклевська 2024].

Панельні дискусії розпочалися презентацією авторського посібника Світлани Черепанової «Філософія освіти. Лекції. Практикум» (Навчальне видання. Для магістрантів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». Львів: Простір-М, 2023), котра представляла Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. С. Гжицького [Черепанова 2024: 36–38].

Про трансформацію освіти майбутнього говорив стипендіат програми Фулбрайт Боб Екхарт (Bob Eckhart), презентуючи доповідь «Назад у майбутнє: трансформація освіти у XXI ст.»: «Ми маємо задавати правильні запитання, щоб отримати правильні відповіді» [Eckhart 2024].

Дискутивним був виступ студента 2-го курсу факультету інформаційних технологій та дизайну Херсонського національного технічного університету Данила Леби «Філософія політики: розмисли homo politicus про сучасний політикум», де було зазначено, що «на сьогоднішній день в Україні є багато проблем, повномасштабна агресія з боку російської федерації тільки посилила їх. Не будучи філософом, але громадянином України, якого непокоїть те, що відбувається з його державою та народом, і змушує замислитись над проблемами, які є, знайти можливість сформулювати їх, знайти перспективні рішення» [Леба 2024: 274].

Слід додати, що неможливо згадати всі змістовні й гостро проблематичні доповіді, однак навіть такий короткий огляд представлених на конференції робіт свідчить, що філософії освіти вдалося об'єднати мислячих і небайдужих людей з різних країн світу: вчених, викладачів, докторантів, аспірантів, магістрантів – усіх, хто цікавиться філософсько-освітньою та комунікаційною проблематикою.

Мета філософсько-освітнього спілкування була досягнута повністю – таке рефлексування у сфері сучасних філософсько-освітніх і

комунікаційних проблем свідчить про гостроту порушуваних проблем, зокрема інтеграції вітчизняних закладів вищої освіти в європейське освітнє середовище, гуманізацію та гуманітаризацію сучасного освітнього простору.

Також, беззаперечно, важливим аспектом цієї наукової комунікації була популяризація філософсько-освітнього знання, котре, як зазначає модераторка заходу Галина Берегова, «філософські знання використовуються як інструмент формування світоглядних орієнтирів майбутньої людини, здатної забезпечити виживання цивілізації та людства» [Berehova 2020: 43]. За результатами конференції було видано два збірники:

- Європейське майбутнє: філософсько-освітні студії: Збірник тез і доповідей (Частина 1). за ред. Г. Д. Берегової та ін. Херсон: вид-во ФОП Вишемирський В. С., 2024. 438 с. [Берегова, та ін. 2024a];
- Європейське майбутнє: філософсько-освітні студії: Збірник наукових праць (Частина 2) / за ред. Г. Д. Берегової та ін. Херсон: вид-во ФОП Вишемирський В. С., 2024. 374 с. [Берегова, та ін. 2024b].

Посилання:

- Берегова, Г. (2024). Інтелектуалізація змісту філософського знання у вищій школі. Берегова, Г., та ін. (ред.). *Європейське майбутнє: філософсько-освітні студії. Збірник тез і доповідей (Частина 1)*. Херсон: вид-во ФОП Вишемирський В. С., с. 11-13.
- Берегова, Г. (2017). Філософія освіти: основні методологічні вектори формування світогляду людини майбутнього у вищій школі. *Future human image*, 8, 14-29.
- Берегова, Г., та ін. (ред.). (2024a). *Європейське майбутнє: філософсько-освітні студії. Збірник тез і доповідей (Частина 1)*. Херсон: вид-во ФОП Вишемирський В. С. [https://kntu.net.ua/ukr/content/download/115498/648754/file/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%A71%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8%20%D0%A5%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%BD\).pdf](https://kntu.net.ua/ukr/content/download/115498/648754/file/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%A71%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8%20%D0%A5%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%BD).pdf)
- Берегова, Г. та ін. (ред.). (2024b). *Європейське майбутнє: філософсько-освітні студії. Збірник наукових праць (частина 2)*. Херсон: вид-во ФОП Вишемирський В. С. [https://kntu.net.ua/ukr/content/download/115496/648744/file/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%A72%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96%20%D0%A5%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%BD\).pdf](https://kntu.net.ua/ukr/content/download/115496/648744/file/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%A72%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96%20%D0%A5%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%BD).pdf)
- Бойко, А. (2024). Сучасна філософія освіти як фактор впливу на політику. Берегова, Г., та ін. (ред.). *Європейське майбутнє: філософсько-освітні студії. Збірник тез і доповідей (Частина 2)*. Херсон: вид-во ФОП Вишемирський В. С., с. 107-115.
- Бойченко, М. (2024). Європа як домашнє завдання України: навчитися і навчати. Берегова, Г., та ін. (ред.). *Європейське майбутнє: філософсько-освітні студії. Збірник тез і доповідей (Частина 1)*. Херсон: вид-во ФОП Вишемирський В. С., с. 14-16.

- Леба, Д. (2024). Гіпотетичні припущення сучасника про актуальні проблеми України. Берегова, Г., та ін. (ред.). *Європейське майбутнє: філософсько-освітні студії. Збірник тез і доповідей (Частина 1)*. Херсон: вид-во ФОП Вишемирський В. С. 274–276.
- Танклевська, Н. (2024). *Філософія грошей – феномен реальності*. https://youtu.be/1mh_zeSto9c?si=U37mQbVjE8opEeZo
- ХНТУ. (2024). *Програма Міжнародної науково-практичної конференції «Європейське майбутнє: філософсько-освітні студії», м. Херсон, 09-10 травня 2024 року*. https://kntu.net.ua/ukr/content/download/115499/648759/file/+%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90_%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A4%D0%95%D0%A0%D0%95%D0%9D%D0%A6%D0%86%D0%87_%D0%A5%D0%9D%D0%A2%D0%A3_09-10_05_24.pdf
- Черепанова, С. (2024). Філософія освіти: до питання інституціоналізації. США. Велика Британія. Австралазія. Україна. Берегова, Г., та ін. (ред.). *Європейське майбутнє: філософсько-освітні студії. Збірник тез і доповідей (Частина 1)*. Херсон: вид-во ФОП Вишемирський В. С., с. 36-38.
- Andruszkiewicz, F. (2024). *Filozoficzne podstawy współpracy naukowej między Polską i Ukrainą w dobie agresji militarnej federacji rosyjskiej na przykładzie Uniwersytetu Opolskiego*. <https://youtu.be/aBCy1yFZqMM?si=efjxrOgWZCN7N86P>.
- Berehova, H. (2020). Philosophy of Education: Cosmism in the System of Philosophical Knowledge. *Filosofija. Sociologija*, 31(1), 43-50. <https://doi.org/10.6001/fil-soc.v31i1.4177/>
- Eckhart, B. (2024). *Back to the Future: Transforming Education in the 21st Century*. <https://youtu.be/F3JCIbgLRvI?si=TMNiHd67SxuQEN4d>
- Gatfield, G. (2024). *Philosophy of Harmony in Abstraction – Sculpting Virtual and Real Worlds*. <https://youtu.be/xlX6Eb22Jz8?si=eQdZ2GXuLnupsV8w>.

References:

- Andruszkiewicz, F. (2024). *Filozoficzne podstawy współpracy naukowej między Polską i Ukrainą w dobie agresji militarnej federacji rosyjskiej na przykładzie Uniwersytetu Opolskiego*. <https://youtu.be/aBCy1yFZqMM?si=efjxrOgWZCN7N86P>.
- Berehova, H. (2024). Intellectualization of the content of philosophical knowledge in higher school. Berehova, H. et al. (Eds.). *European Future: Philosophical and Educational Studies. Collection of Theses and Reports (Part 1)*. Kherson: Publishing House of Individual Entrepreneurs Vyshemirskiy V. S., p. 11-13.
- Berehova, H. (2020). Philosophy of Education: Cosmism in the System of Philosophical Knowledge. *Filosofija. Sociologija*, 31(1), 43-50. <https://doi.org/10.6001/fil-soc.v31i1.4177/>
- Berehova, H. (2017). Philosophy of Education: Main Methodological Vectors of Moulding the Person of the Future in Higher Education. *Future human image*. Volume 8, 14-29.
- Berehova, H. et al. (Eds.). (2024a). *European Future: Philosophical and Educational Studies. Collection of Theses and Reports (Part 1)*. Kherson: Publishing House of Individual Entrepreneurs Vyshemirskiy V. S. [https://kntu.net.ua/ukr/content/download/115498/648754/file/+%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%A71%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8%20%D0%A5%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%BD\).pdf](https://kntu.net.ua/ukr/content/download/115498/648754/file/+%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%A71%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8%20%D0%A5%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%BD).pdf)

- Berehova, H. et al. (Eds.). (2024b). *European Future: Philosophical and Educational Studies (2024). Collection of Scientific Papers (Part 2)*. Kherson: Publishing House of Individual Entrepreneurs Vyshemyrsky V. S. [https://kntu.net.ua/ukr/content/download/115496/648744/file/+%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%A7%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96%20%D0%A5%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%BD\).pdf](https://kntu.net.ua/ukr/content/download/115496/648744/file/+%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%A7%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96%20%D0%A5%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%BD).pdf)
- Boichenko, M. (2024). Europe as Ukraine's homework: to learn and to teach. Berehova, H. et al. (Eds.). *European Future: Philosophical and Educational Studies. Collection of Theses and Reports (Part 1)*. Kherson: Publishing House of Individual Entrepreneurs Vyshemirskyi V. S., p. 14–16.
- Boico, A. (2024). Modern philosophy of education as a factor influencing politics. Berehova, H. et al. (Eds.). *European Future: Philosophical and Educational Studies (2024). Collection of Scientific Papers (Part 2)*. Kherson: Publishing House of Individual Entrepreneurs Vyshemyrsky V. S., p. 107–115.
- Cherepanova, S. (2024). Philosophy of education: on the question of institutionalization. USA. Great Britain. Australasia. Ukraine. Berehova, H. et al. (Eds.). *European Future: Philosophical and Educational Studies. Collection of Theses and Reports (Part 1)*. Kherson: Publishing House of Individual Entrepreneurs Vyshemirskyi V. S., p. 36–38.
- Eckhart, B. (2024). *Back to the Future: Transforming Education in the 21st Century*. <https://youtu.be/F3JClbgLRvI?si=TMNiHd67SxuQEN4d>
- Garfield, G. (2024). *Philosophy of Harmony in Abstraction – Sculpting Virtual and Real Worlds*. <https://youtu.be/xlX6Eb22Jz8?si=eQdZ2GXuLnupsV8w>
- Kherson National Technical University. (2024). *Program of the International Scientific and Practical Conference “European Future: Philosophical and Educational Studies”, Kherson-city, May 9-10, 2024*. https://kntu.net.ua/ukr/content/download/115514/648846/file/+%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90_%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A4%D0%95%D0%A0%D0%95%D0%9D%D0%A6%D0%86%D0%87_%D0%A5%D0%9D%D0%A2%D0%A3_09-10_05_24.pdf
- Leba, D. (2024). Hypothetical assumptions of a contemporary about current problems of Ukraine. Berehova, H. et al. (Eds.). *European Future: Philosophical and Educational Studies. Collection of Theses and Reports (Part 1)*. Kherson: Publishing House of Individual Entrepreneurs Vyshemirskyi V. S., p. 274–276.
- Tanklevska, N. (2024). *Philosophy of Money – A Phenomenon of Reality*. https://youtu.be/1mh_zeSto9c?si=U37mQbVjE8opEeZo

Oleg Kruhlyk. European future: philosophical and educational studies.

Review of the International Scientific and Practical Conference «European Future: Philosophical and Educational Studies», Kherson, May 9–10, 2024

This paper is dedicated to a review of the International Scientific and Practical Conference “European Future: Philosophical and Educational Studies”, which was dedicated to Europe Day and took place on May 9-10, 2024 at the Kherson National Technical University at the Department of General Educational Humanities and Natural Sciences (Kherson, Khmelnytsky). The purpose of the event was to understand modern philosophical, educational and communication problems, highlight the issues of integration of higher education institutions

into the European educational environment, as well as the humanization and humanitarianization of the modern educational space.

Keywords: *philosophy of education, philosophy of upbringing, philosophy of economics and money, philosophy of artificial intelligence, philosophy of politics, philosophy of communication.*

Круглик, Олег, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, Університет імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро, Україна).

E-mail: olegkruglik@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0003-9416-753X>

Kruhlyk, Oleh, a graduate of the third (educational and scientific) level of higher education, Alfred Nobel University (Dnipro-city, Ukraine).

E-mail: olegkruglik@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0003-9416-753X>

Фактом подання матеріалу в журнал *Філософія освіти. Philosophy of Education* автор висловлює згоду з чинними в нашому журналі редакційною політикою, етичними принципами рецензування й редагування статей, політикою відкритого доступу, Положеннями про авторські права та про конфіденційність (див. на сайті журналу: www.philosopheducation.com)

Технічні вимоги до тексту:

- орієнтовний обсяг 20–40 тис. знаків; мови українська, англійська; формат Word, шрифт Times New Roman, кегль 12, інтервал між рядками 1,5.

Оформлення посилань за APA style:

- у форматі *APA* застосовують метод цитування «автор-дата». Це означає, що прізвище автора та рік публікації джерела повинні з'явитися в тексті, наприклад [Іваненко 2017], а повна інформація про джерело – в списку використаних джерел.

Наприкінці статті наводять 2 нумерованих алфавітних списки цитованої літератури, окремо кирилицею і латиною (переклад на англійську всіх прізвищ авторів і назв наукових праць) згідно з форматом *APA* (див. поточний номер журналу на сайті);

Посилання в тексті подають у квадратних дужках, і вони містять: **прізвище автора** (редактора, укладача тощо; при наявності кількох авторів наводиться лише прізвище першого і символ ...) /**рік видання**/ двокрапка / проміжок /**номер сторінки** (або діапазон номерів через тире).

Зразок: [Кастельс 2000: 101–102].

Якщо на один рік припадає кілька видань одного автора, цитованих у статті, то у списку літератури такі джерела розміщують за алфавітом, а після року видання (в т.ч. й у посиланні) слід ставити відповідну літеру латинського алфавіту, починаючи з **a** (наприклад, 1990a, 1990b, 1990c тощо).

У прикінцевому списку використаної літератури під назвою **Посилання/References** вказують спочатку прізвище автора, потім його ініціали. Перераховують авторів до двох чоловік, після прізвища та ініціалів першого автора ставлять кому і знак **&**. Якщо їх більше трьох, то перераховуються перші два прізвища, потім пишуть **та ін.** у джерелі кирилицею або **et al.** – у джерелі латиною.

Після указування автора або авторів (редактора або укладача) вказують у круглих дужках рік видання, після закритої дужки перед назвою книги або статті ставлять крапку.

Перелік будують за алфавітним порядком на підставі перших букв прізвищ авторів.